

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Релігієзнавство LW 053 1C RELS; LW 053 1B RELS
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 –1 семестр
Course of study / Назва спеціальності	053 Психологія
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	Перший (бакалаврський) рівень: бакалавр з психології – 4 ECTS, 120 год., залік; Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти : молодший бакалавр з психології - 4 ECTS 120 год., залік; Вибіркова:Українська мова
Author / Укладач	Волікова Марина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: a.volikov@ukr.net http://orcid0000-0002-3182-7639 моб. +380680085504
Консультації	Вт, 14.00-15.00 Можливі он-лайн консультації в Zoom.

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Релігієзнавство – це комплексна і відносно самостійна галузь знань, що складалася, починаючи з XIX ст. на межі філософії, соціології, історії, психології та інших наук. Релігієзнавство, як гуманітарна наука, вивчає закономірності виникнення, розвитку та функціонування релігії, її склад та компоненти, місце в історії людства, взаємозв'язок та взаємодію різних релігій і галузей культури.

Курс з навчальної філософської дисципліни «Релігієзнавство» має сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти чіткого наукового уявлення про феномен релігії, закономірності її виникнення, еволюцію, основні функції релігії у суспільстві; усвідомленню сутності релігійної картини світу.

Мета курсу з «Релігієзнавства» полягає в утвердженні загальнолюдських духовних цінностей, установленні громадянської і міжконфесійної злагоди та взаєморозуміння, гармонізації міжнаціональних відносин. Здобувачі вищої освіти мають засвоїти теоретичні принципи і положення релігієзнавства, які сприятимуть формуванню нового ставлення до навколишнього світу – людства, природи, особливо, за умов наростання екологічної кризи; отримані знання покликані спонукати здобувачів вищої освіти до морального оздоровлення та духовного вдосконалення.

Курс релігієзнавства також має важливе значення для національно-духовного виховання студентів, вироблення у них навиків самостійного аналізу міжконфесійних взаємин, формування почуття толерантності, а також відповідальності за дотримання конституційних положень про свободу совісті в Україні. Як особлива складова системи духовної діяльності релігія відіграє важливу роль у процесі професійної підготовки студентів, які готуються до наукової діяльності в галузі фундаментальних сучасних науково-технічних досліджень чи впроваджуватимуть ці дослідження в своїй майбутній професійній діяльності.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Релігієзнавство як наука. Зміст і структура феномену релігії.

Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна. Предмет релігієзнавства. Структура релігієзнавства: філософія релігії, історія релігії, соціологія релігії, психологія релігії, феноменологія релігії та географія релігії. Основні категорії релігієзнавства. Методи дослідження та методологічні принципи релігієзнавства. Наукове і богословське дослідження

релігійних явищ: співставлення предмету, методології та структури. Принципи релігієзнавчих досліджень. Особливості історичного, філософського, соціологічного, психологічного, феноменологічного аналізу релігії. Засади визначення релігії, напряму її інтерпретації. Визначення релігії. Релігія як відношення до сакрального: релігійний досвід, релігійні почуття, релігійна віра. Релігійні уявлення, догми та доктрини. Форми релігійних уявлень та вірувань. Релігійний культ: ритуал, обряд, таїнство. Релігія як відношення між людьми: релігійна спільнота. Інституціоналізація релігії. Соціалізація особи в рамках релігійного інституту. Типи релігійних організацій, їх походження і еволюція. Функції релігії. Принципи класифікації та систематизації релігійних феноменів.

Тема 2 . Історичний розвиток релігієзнавства.

Релігієзнавство як специфічна сфера гуманітарного знання. Психологічні фактори і гносеологічні предтечі виникнення релігієзнавства як галузі наукового пізнання. Зародки науки про релігію. Вчення про релігію епохи Середніх віків і Нового Часу. Дисциплінарні вияви релігієзнавства. Релігієзнавча думка в Україні. Академічне і богословське релігієзнавство. Релігієзнавство і теологія. Філософські джерела формування релігійної свідомості, діяльності, відносин: метафізика, онтологія, епістемологія, праксеологія, антропологія релігії.

Тема 3. Генезис релігії, її ранніх форм.

Теорії походження релігій: богословські та науково-раціоналістичні підходи. Єдність і багатоманітність джерел релігії. Умови формування і чинники первісних релігійних вірувань. Співвідношення гносеологічних і соціумних передумов у виникненні первісних вірувань. Основні форми первісних вірувань. Ранні вірування та їх еволюція: магія, фетишизм, анімізм. Освячення роду та етносу в різних формах релігійних вірувань: тотемізм, культ предків. Родоплемінні культури. Родоплемінні вірування предків давніх українців.

Тема 4. Етнічні та регіональні релігії .

Характерні риси і типи національних та національно-державних релігій. Розмаїття уявлень релігійних уявлень: полідемонізм, політеїзм, монотеїзм. Національні та національно-державні релігії Стародавнього Світу. Умови і причини виникнення етнічних релігій. Характерні особливості етнічних релігій. Порівняльний аналіз народних і національних релігій. Вплив язичництва на формування та самоідентифікацію українців. Етнічна релігія давніх українців. Національні та національно-державні релігії сучасності: типологічні ознаки. Етнічні релігії Америки та Африки. Національні релігії Індії: індуїзм, джайнізм, сикхізм. Національні релігії Китаю: даосизм, конфуціанство. Синто – японська національна релігійна система. Іудаїзм – національна релігія євреїв. Особливості віровчення і культу іудаїзму.

Тема 5. Світові релігії.

Буддизм. Християнство. Біблія як священна книга. Іслам – 4 год. Типологічні особливості світових релігій. Буддизм як світова релігія. Виникнення та поширення буддизму. Зміст буддистського релігійнофілософського вчення. Етика буддизму. Основні напрями в буддизмі, їх особливості. Поширення буддизму у сучасному світі. Епоха виникнення християнства, його релігійні, філософські та етичні джерела. Біблія як священна книга іудаїзму і християнства. Християнська догматика. Символ віри. Християнський культ. Особливості церковної організації. Церква та держава: історичні моделі взаємодії. Основні конфесії у християнстві. Православна догматика, східний обряд. Вселенське Православ'я: автокефальні та автономні церкви. Православна церква та держава: принцип «симфонії» та практика цезаропапізму.

Особливості віровчення, культу та церковної організації католицизму. Католицькі чернечі ордени. Католицизм в історії: папство як чинник політичного життя Європи. Контрреформація: роль Тридентського собору. Католицизм після Пія IX (кін. 19-20ст.): соціальна активність церкви. Сучасний католицизм після II Ватиканського собору. Понтифікат Іоана-Павла II. Енцикліка «Сотий рік» і подальший розвиток соціально-етичної доктрини католицизму. Реформація: засади протестантської релігійності та церковності. Біблія в протестантизмі. Ранній та пізній протестантизм: особливості вчення, організації, культу. Основні протестантські деномінації. Модернізм та фундаменталізм у сучасному протестантизмі. «Протестантський дух та етика капіталізму»: соціальні, економічні та духовно-культурні виміри.

Іслам як світова релігія: виникнення та поширення. «П'ять стовпів» ісламу, інші особливості віровчення та культу. Основні течії в ісламі та їх особливості. «Ісламський чинник» та його роль у сучасному світі. Сучасна географія ісламу.

Тема 6. Релігійна свідомість і проблеми сучасної науки, економіки, політики, освіти, культури, мистецтва, права та моралі.

Розвиток форм нормативної регуляції в лоні релігійних традицій. Релігія і звичай, релігія і мораль. Вчення про гріх, його онтологічний та моральний вимір. Етика Декалогу та Нагірної проповіді в Біблії. Релігійна свідомість. Релігія і право. Закон: теологічний та юридичний зміст. Біблійне, талмудичне, коранічне право. Християнське канонічне та церковне право. Релігія і моральність, релігія та законслухняність. Релігійна етика господарювання та підприємництва: особливості конфесійних моделей в лоні східних та західних релігійних традицій. Принципи сакралізації влади. Церква і держава. Релігійні реформи та політичні перетворення. Релігія і війна. Релігійний фундаменталізм та клерикалізм. Принцип теократії. «Громадянська релігія». Світська держава, її політика щодо релігії та церкви. Правові засади державно-церковні відносини, свобода совісті та свобода віровизнання, їх філософсько-антропологічне осмислення та політико-правове забезпечення в Україні та в світі. Релігійна та релігієзнавча освіта в Україні

Тема 7. Історія і сучасний стан релігійних вірувань та конфесій в Україні.

Релігійні вияви національного буття українців. Українські народні вірування і повір'я. Українське язичництво. Християнізація України-Русі. Середньовічне християнство в Україні. Берестейська унія. Могилянська доба українського Православ'я. Роль Християнства в розвитку української культури. Релігійне життя України часів колоніальної неволі. Поява і поширення протестантизму. Релігія в житті національних меншин. Іудаїзм в Україні. Україна і хасидизм. Релігійно-церковне життя доби тоталітаризму. Секулярні тенденції і формування нових форм релігійності. Конфесійна структура та географія релігій в Україні. Мережа релігійних об'єднань в Україні та характеристики їх діяльності. Світоглядний та конфесійний плюралізм. Етноконфесійна ситуація в Україні та міжцерковні та внутрішньоконфесійні відносини. Вплив геополітичного становища України та системи міждержавних відносин.

Тема 8. Релігія в сучасному світі.

Релігійна багатоманітність та її перспективи. Географія релігій та тенденції їх поширення. Кризові явища в сучасному релігійному житті: криза традиційної релігійності та церковності. Виникнення нових релігійних традицій як закономірність історико-релігійного процесу. Еволюція вчення, культурної та позакультурної діяльності традиційних конфесій: взаємодія модернізму та фундаменталізму. Глобальні проблеми сучасності в їх богословському та релігійно-етичному осмисленні. Екуменізм як вияв універсалістських тенденцій та пуризм як

потяг до збереження культурно релігійної ідентичності.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

<p><i>Інтегральна компетентність (ІК)</i></p> <p><i>Загальні компетентності (ЗК)</i></p>	<p>Здатність розв'язувати типові (для молодшого бакалавра з психології) та складні (для бакалавра з психології) спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p>ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК05. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК06. Здатність приймати обгрунтовані рішення.</p> <p>ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК09. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</i></p>	<p>СК01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК02. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду, розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК06. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК08. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність (для молодшого бакалавра з психології); здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) (для бакалавра з психології).</p> <p>СК09. Здатність дотримуватися норм професійної етики (для молодшого бакалавра з</p>

	<p>психології); здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну допомогу відповідно до запиту (для бакалавра з психології).</p> <p>СК10. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (для молодшого бакалавра з психології); здатність дотримуватися норм професійної етики (для бакалавра з психології).</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (для бакалавра з психології).</p>
<p><i>Програмні результати навчання (ПР)</i></p>	<p>ПР01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми (для молодшого бакалавра з психології). Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР03. Здійснювати пошук інформації з різних джерел у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР04. Обгрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР06. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР07. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР08. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців та нефхівців.</p> <p>ПР09. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР11. Скласти та реалізовувати програму просвітницьких дій у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тощо, відповідно до вимог замовника (для молодшого бакалавра з психології); скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР12. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові відмінності (для молодшого бакалавра з психології); скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР13. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості (для молодшого бакалавра з психології); взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні (або культуральні) чи гендерно - вікові відмінності (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР14. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та</p>

	<p>саморозвитку (для молодшого бакалавра з психології); ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі, демонструвати лідерські якості (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР15. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога (для молодшого бакалавра з психології); відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР16. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (для молодшого бакалавра з психології); знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР17. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) (для молодшого бакалавра з психології); демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (для бакалавра з психології) .</p> <p>ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) (для бакалавра з психології).</p>
--	---

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті)
Згідно розкладу занять	<i>1. Предмет і завдання курсу «Релігієзнавство».</i>	Лекція, аудиторная, MOODLE (2 год), Семінарське заняття, 2 год – для всіх спец-й), ZOOM, MOODL	Опрацювання літератури: основна :1-10; додаткова (монографії) : 1-10; посилання на інформаційні ресурси: 2 Знати предметну область дослідження релігієзнавства, його структурні системи та категоріальний апарат, основні теоретико-методологічні підходи до вивчення релігії, структуру сучасних релігій та їх класифікацію. Вміти аналізувати міждисциплінарні зв'язки релігієзнавства
Згідно розкладу занять	<i>2.Світові релігії.</i>	Лекція (2 год) ZOOM, MOODLE Семінарське заняття (ZOOM), MOODLE (2 год – для всіх спец-й)	Опрацювання літератури: основна :1-10; додаткова (монографії) : 1-10; посилання на інформаційні ресурси: 2 Знати історичні умови виникнення буддизму, християнства, ісламу, особливості їх віровчення і культу, основні течії та тенденції розвитку. Сформувати знання про основні етапи становлення християнства, його церковної організації та основні течії. Вміння працювати з джерелами та аналізувати інформацію.

Згідно розкладу занять	3. Християнство у Київській Русі	Лекція (2 год) ZOOM, MOODLE	Опрацювання літератури: основна : 1-10; додаткова (монографії) : 1-10; посилання на інформаційні ресурси: 2
		Семінарське заняття (ZOOM), MOODLE 2 год – для всіх спец-й)	Сформувані знання про запровадження християнства в Київській Русі як релігійну реформу цивілізаційного характеру. Знати складові елементи церковної організації та особливості змістового компоненту Київського християнства. Навики аналізу релігійних процесів та їх наслідків для суспільно-політичного життя України.
Згідно розкладу занять	4. Українська православна церква: історія і сучасний стан.	Лекція (2 год) ZOOM, MOODLE	Опрацювання літератури: основна : 1-10; додаткова (монографії) : 1-10; посилання на інформаційні ресурси: 2 посилання на авторські джерела: 1
		Семінарське заняття (ZOOM), MOODLE 2 год – для всіх спец-й)	Знати історичні закономірності розвитку Православної церкви, суспільно-політичну і культурницьку роль в умовах бездержав'я, канонічні засади її функціонування в минулому та на сучасному етапі. Навики аналізу державно церковних відносин, моделювання міжконфесійного діалогу та перспективи його впливу на розвиток суспільних процесів.
Згідно розкладу занять	5. Українська Греко-католицька церква у XVI – XXI ст.	Лекція (ZOOM), MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: основна : 1-10; додаткова (монографії) : 1-10; посилання на інформаційні ресурси: 2
		Семінарське заняття (ZOOM), MOODLE 2 год – для всіх спец-й)	Розкривати зміст та здійснювати аналіз соціокультурних процесів, що призвели до виникнення Греко-католицької церкви. Знати особливості та зміст її діяльності на усіх етапах історичного розвитку. Володіти навиками аналізу міжконфесійних процесів, які зумовлені суспільно-історичним і культурним розвитком України..
Згідно розкладу занять	6. Свобода совісті та її здійснення в Україні	Лекція (ZOOM), MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: основна : 1-10; додаткова (монографії) : 1-10; посилання на інформаційні ресурси: 2
		Семінарське заняття (ZOOM), MOODLE 2 год – для всіх спец-й)	Характеризувати поняття «свобода совісті». Володіти знаннями про здійснення свободи совісті і віросповідання в зарубіжних країнах та Україні у минулому та на

			сучасному етапі. Розрізняти основні моделі державно-церковних відносин. Засвоїти мінімум правових знань про конституційні принципи свободи совісті, законодавчі акти, які служать основою державно-церковних і міжконфесійних відносин, визначають принципи функціонування церков і релігійних організацій.
Згідно розкладу занять	Тема 7. Історія і сучасний стан	Лекція (ZOOM), MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: основна : 1-10; додаткова (монографії) : 1-10; посилання на інформаційні ресурси: 2-5
		Семінарське заняття (ZOOM), MOODLE 2 год – для всіх спец-й)	Релігійні вияви національного буття українців. Етноконфесійна ситуація в Україні та міжцерковні та внутрішньо конфесійні відносини. Вплив геополітичного становища України та системи міждержавних відносин.
Згідно розкладу занять	8. Релігія в сучасному світі.	Лекція (ZOOM), MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: основна : 1-10; додаткова (монографії) : 1-10; посилання на інформаційні ресурси: 2
		Семінарське заняття (ZOOM), MOODLE 2 год – для всіх спец-й	Релігійна багатоманітність та її перспективи. Кризові явища в сучасному релігійному житті: криза традиційної релігійності та церковності. Виникнення нових релігійних традицій як закономірність історико-релігійного процесу. Глобальні проблеми сучасності в їх богословському та релігійно-етичному осмисленні.

Детальний план проведення практичних занять, завдання для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи містяться в системі MOODLE у наступних:

1. Методичні рекомендації до лекційних занять з курсу «Релігієзнавство».
2. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з курсу «Релігієзнавство».

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Академічне релігієзнавство: Підручник / За наук. ред. проф. А.М.Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с.
2. Балта П., Боттеро Ж. та ін. Релігії світу. – К., 2005
3. Павлов С., Мензенцев К., Любіцева О. Географія релігій. – К., 1998
4. Історія релігії в Україні. Підручник. – К., 1999.
5. Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Наук. думка, 1999. – 252 с.
6. Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Кондор, 2004. – 396 с.
7. Лубський В. Релігієзнавство. – К., 1997.

8. Порублев Н.В. Культы и мировые религии. – М.: Благовестник, 1999. – 336 с.
9. Токарев С.А. Ранние формы религии и их развитие. М.: Политиздат, 1990. – 622 с.
10. Релігієзнавство (за ред. С.А. Бублика). – К., 1998.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Релігійна свобода: історичні підґрунтя, правові основи і реалії сьогодення. – К., 1998.
2. Релігія і суспільство в Україні. Фактори змін. – К., 1998.
3. Бабій М. Свобода совісті: філософське – антропологічне і релігієзнавче осмислення. – К., 1994.
4. Колодний А. Україна в її релігійних виявах. – К., 2005.
5. Дудар Н., Филипович Л. Новітні релігійні течії: український контекст. – К., 2000.
6. Головащенко С. Історія християнства. – К., 1999.
7. Релігієзнавчий словник /За ред. А. Колодного. – К., 1996.
8. Хома І. Нарис історії Вселенської церкви. – Львів, 1995.
9. Любашенко В. Історія протестантизму в Україні. – Львів, 1995.
- Нічик В., Литвинов В., Стратій В. Гуманістичні і реформаційні ідеї в Україні. – К., 1999

ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бібліотека ім. Ярослава Мудрого Міжрегіональної Академії управління персоналом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.iapm.edu.ua/library.htm>
2. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.library.kr.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

1. Волікова М.М. Педагогічна майстерність фахівця в контексті запровадження інноваційно-спрямованої освіти / М.М. Волікова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. № 14-15. (170-171). – Серія: Педагогічні науки – Чернігів : НУЧК, 2022. – С.165–170.
2. Волікова М.М. Традиційне та інноваційне навчання у вищих навчальних закладах України : переваги та недоліки // Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.К. Винниченка. – Випуск. 194. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький : ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2021. – С. 78-84.
3. Волікова М.М. Імплементация педагогического опыта А.С. Макаренка у діяльність вищих навчальних закладів України. Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Мовна освіта: виклики сучасності», (Чернігів, 8-9 жовтня 2021 р.). – Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка, 2021. – С. 134-135
4. Волікова М.М. Творча реалізація педагогічних ідей А.С. Макаренка в умовах сучасної освіти / М. М. Волікова // Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.К. Винниченка. – Випуск. 185. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький : ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2020. – С. 85–89.
5. Волікова М.М. Сутність понять «компетенція» та «компетентність» в науковому дискурсі / М. М. Волікова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 5. (161). – Серія: Педагогічні науки – Чернігів : НУЧК, 2019. – С. 37-44.

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Необхідні обов'язкові попередні та супутні навчальні дисципліни:

ПРЕРЕКВІЗИТИ:

- Історія української державності
- Філософія

- Політологія
- ПОСТРЕКВІЗИТИ**
- Етика та Естетика
- Педагогічна психологія

Своєю чергою вивчення навчальної дисципліни «Релігієзнавство» у вигляді загальних та професійних компетентностей, системи знань, умінь, норм і цінностей є теоретичним та практичним підґрунтям подальшого оволодіння професією, вивчення усього подальшого циклу обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів професійної і практичної підготовки.

Обов'язкового знання іноземних мов не потребує.

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	16	6
Практичні	16	4
Семінари	-	-
Самостійна робота студента (СПС)	76	98
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	12	12
Курсова робота	-	-

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	50	50
оцінювання під час аудиторних занять	10	10
виконання контрольних (модульних) робіт	10	10
виконання і захист завдань самостійної роботи	25	25
науково-дослідницька робота	5	5
	(за наявністю сертифіката)	(за наявністю сертифіката)
Підсумковий контроль (залік)	50	50
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи.	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ при підготовці есе, есе-рефлексії на статтю, що запропонована вам для читання (див. семестровий план), оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Есе повинно бути надіслано до 16:00 у попередній день перед семінаром. Усі повинні обов'язково підготувати есе, а його відсутність з будь-яких причин не може бути виправданням.
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проектів/курсів проекту);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою практичні завдання;

- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці (виключаючи практичну роботу над командним проектом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання:

- вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види практичних завдань, практичні вправи);
- пояснювально-ілюстративний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;

- метод проблемного викладу;
- дослідницький.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

Zoom – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

MOODLE – міжнародна освітня платформа для організації та проведення навчального процесу.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

Coursera – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

EdX – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

Prometheus — український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі.

Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій:

https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій протокол № 1 від 02.09.2022 року

Укладач

Марина ВОЛКОВА

ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ
І ТЕХНОЛОГІЙ

STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS AND TECHNOLOGY
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних наук
Протокол № 1 від 02 вересня 2022 року
В.о. завідувача кафедри

Науково-методичною радою Державного університету
економіки і технологій
Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року

Голова науково-методичної ради

Валентина ШАЙКАН

Валентин ОРЛОВ